

обов'язку. Таким чином, змістовна характеристика та природа корупції полягає в її аморальності, тим більше, зважаючи на те, що чиновничий апарат в нашій країні на фоні поглибленої системної економічної кризи має заробітну плату вищу, ніж пересічні громадяни, які шляхом сплати податків утримують цей апарат. Крім того, вирішення соціальних проблем державних службовців набагато простіше, ніж пересічних громадян.

Незважаючи на те, що відповідальність за корупційні діяння повинна бути досить сувора, і це проголошується на всіх рівнях державного управління, ми бачимо зовсім протилежне. Згідно положень чинного Кримінального кодексу України, відповідальність за корупційні злочини має тенденцію до гуманізації. Так, заміна в кримінальному законі поняття «хабара» на «неправомірну вигоду» суттєво знижує ступінь суспільної небезпечності та шкідливості пересічним громадянином даного предмету злочину. Відповідно, що і психологічне сприйняття більшістю пересічних громадян та правників такого діяння стає більш лояльним. Крім того, скасування кримінальної відповідальності а перевищення влади або службових повноважень для державних службовців також виступає в якості сприятливого фактору до збільшення кількості корупційних проявів. Кримінальна відповідальність за перевищення може наступати лише для працівників правоохоронних органів, а в загальній масі державних службовців та осіб, які від імені держави наділені службовими повноваженнями, їх кількість набагато менша.

Юніна Марина Петрівна,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри цивільного права та процесу

Настич Тетяна Миколаївна,

курсант факультету підготовки

фахівців для органів

досудового розслідування

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ІНСТИТУТ СЕПАРАЦІЇ ЯК МОЖЛІВИЙ МЕХАНІЗМ ЗБЕРЕЖЕННЯ СІМ'Ї

Складні соціально-економічні умови наразі призводять до знецінення інституту шлюбу у сучасному суспільстві, наслідком чого стає збільшення кількості осіб, що та проживають у так званих фактичних шлюбних відносинах без реєстрації шлюбу та кількості розлучень. Вказане підтверджується даними Державної служби статистики, за якими Україна посідає перше місце в

Європі за кількістю розлучень. Так, на 295 тис. укладених шлюбів припадає 130,7 тис. розлучень. Тобто розлучаються 44,3% подружніх пар [2]. Саме тому для подолання цих кризових явищ виникає необхідність у застосуванні спеціальних правових механізмів збереження сім'ї та шлюбу, одним з яких є сепарація як встановлення для подружжя режиму окремого проживання у разі неможливості чи небажання дружини і (або) чоловіка проживати спільно.

Сепарація як спеціальний механізм збереження сім'ї відомий праву багатьох країн Європи, зокрема, Франції, Швейцарії, Бельгії, Іспанії, Португалії, Данії, Фінляндії, Норвегії, Польщі [3].

С.М. Лепех визначає, що у праві зарубіжних країн існує три моделі регулювання режиму сепарації: перша модель визнає самостійність інститутів сепарації та розірвання шлюбу; представники другої моделі регулювання не розрізняють підстав для сепарації та розірвання шлюбу; саме подружжя повинно зробити вибір щодо застосування того чи іншого інституту; представники третьої моделі виходять з того, що розірвання шлюбу безпосередньо залежить від попереднього застосування сепарації, тобто той з подружжя, хто бажає розірвати шлюб, повинен деякий час знаходитись у стані сепарації, оформленої рішенням компетентного органу (формальної, а не фактичної сепарації, за якої подружжя не проживає разом з власної волі та не звертається за оформленням такого стану до жодних уповноважених органів) [3].

Можливість застосування режиму окремого проживання для подружжя закріплена також у ст. 119 Сімейного кодексу України. Згідно з вказаною статтею такий режим надається подружжю за спільною заявою подружжя або позовом одного з них у судовому порядку.

Одним з головних наслідків встановлення режиму сепарації є застосування спеціальних правил щодо визначення батьківства відносно дитини, для батьків якої встановлений судом режим сепарації. Так, за ст. 120 Сімейного кодексу дитина, народжена дружиною після спливу десяти місяців з моменту встановлення режиму окремого проживання, не вважається такою, що походить від її чоловіка. При цьому якщо дружина завагітніла після закінчення дії презумпції батьківства свого чоловіка, вона не має права на аліменти за статтею 84 Сімейного кодексу.

Другим наслідком застосування режиму сепарації для подружжя є встановлення для майна, набутого чоловіком та дружиною після сепарації, режиму приватної власності кожного з них.

Отже, основний сенс режиму окремого проживання полягає у зупиненні презумпції спільної сумісної власності на майно, набуте у шлюбі, та презумпції батьківства. Сімейний кодекс України не містить вказівки щодо інших особистих прав і обов'язків чоловіка й жінки в цей період, у зв'язку із чим у формальному розумінні це означає, що такі права й обов'язки чоловіка й жінки зберігаються [5, с. 233].

Зважаючи на достатньо вагомі правові наслідки сепарації, суд, встановлюючи для подружжя режим окремого проживання, повинен ретельно дослі-

дити всі обставини справи, зокрема, підстави для його застосування.

У якості таких обставин норми законодавства зарубіжних країн визначають хворобу одного з подружжя (наприклад, психічну, коли перебування з такою особою є небезпечним, або безпліддя), відмову одного з подружжя від співжиття, алкоголізм, наркоманію, велику різницю у віці між чоловіком та дружиною та зумовлені цим розбіжності у поглядах, належність одного з подружжя до різних сект чи субкультур, інших приводів, що призвели до розладу відносин між подружжям.

Перелік причин, що можуть бути такими підставами, законодавством України також не встановлений. Однак, на нашу думку, ними можуть бути зрада одного з подружжя, загроза життю та здоров'ю одного з подружжя або дітей, наявність хвороби, що заважає сімейному життю або робить одного з подружжя небезпечним для другого чи спільних дітей, алкоголізм або наркоманія, відсутність участі в матеріальному утриманні сім'ї, тощо.

На нашу думку, встановлена законодавством можливість для подружжя проживати окремо допомагає зберегти сім'ю, але в окремих випадках може вплинути на її розпад. Тимчасове проживання чоловіка та дружини в режимі сепарації перш ніж розірвати шлюб, на нашу думку, дасть змогу подружжю визначитись з необхідністю продовження чи припинення спільного проживання та більш виважено підійти до рішення про можливість подальшого перебування у зареєстрованому шлюбі чи його припинення.

Таким чином, застосування режиму окремого проживання подружжя може стати одним з дієвих заходів для подолання кризових явищ у суспільстві та поступового зростання ролі шлюбу та сім'ї в сучасних умовах.

1. Аблятіпова Н.А. Сепарація як крок до розірвання шлюбу / Н.А. Аблятіпова // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2008. – № 3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsvy/03_2008/08anadrs.pdf

2. Ковальчук В. Правові механізми, які можуть допомогти зберегти сім'ю / В. Ковальчук. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uainfo.org/blognews/1505844516-pravovi-mehanizmi-yaki-mozhut-dopomogti-zberegti-sim-yu.html>

3. Лепех С.М. Інститут сепарації: проблеми застосування / С.М. Лепех // Право України. – 2003. – № 3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lawyer.org.ua/?w=r&i=99&d=314>

4. Липець Л.В. Сепарація (режим окремого проживання подружжя) в Україні і в світі / Л.В. Липець // Юридична наука. – 2015. – № 7. – С.26 – 40. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///D:/Users7/1225C60/Downloads/jnn_2015_7_6%20\(1\).pdf](file:///D:/Users7/1225C60/Downloads/jnn_2015_7_6%20(1).pdf)

5. Науково-практичний коментар до Сімейного кодексу України / за ред. Е.О. Харитонова. – Х.: Одісей, 2008. – 560 с.